

BIER I HAVEN

En informationsfolder om god skik for hold af bier i tæt befolkede områder.

BIER I HAVEN

Af Danmarks Biavlerforenings 4.000 medlemmer, er mange små biavlere, som har deres bier hjemme i haven. Kun ganske sjældent er der problemer med naboerne. Læs her, hvad der er lov, men især god takt og tone omkring bihold i haven.

DET ER GODT MED BIER I HAVEN

- Man kan følge et spændende dyr på helt tæt hold.
- Man kan lære om sociale insekter, og deres spændende samfund.
- Man får en bedre bestøvning af frugttræer og –buske.
- Man får flere og bedre jordbær, og der bliver flere frø, bær og frugter til fuglene. Ikke blot i din egen have men også i naboernes haver.

Mange haveejere har et enkelt frugttræ i haven, som sjældent giver frugt. Ved at have bier til at ud-

veksle pollen mellem frugttræerne i nabolaget, vil man ofte opleve, at alle får meget mere frugt på deres træer som følge af krydsbestøvningen.

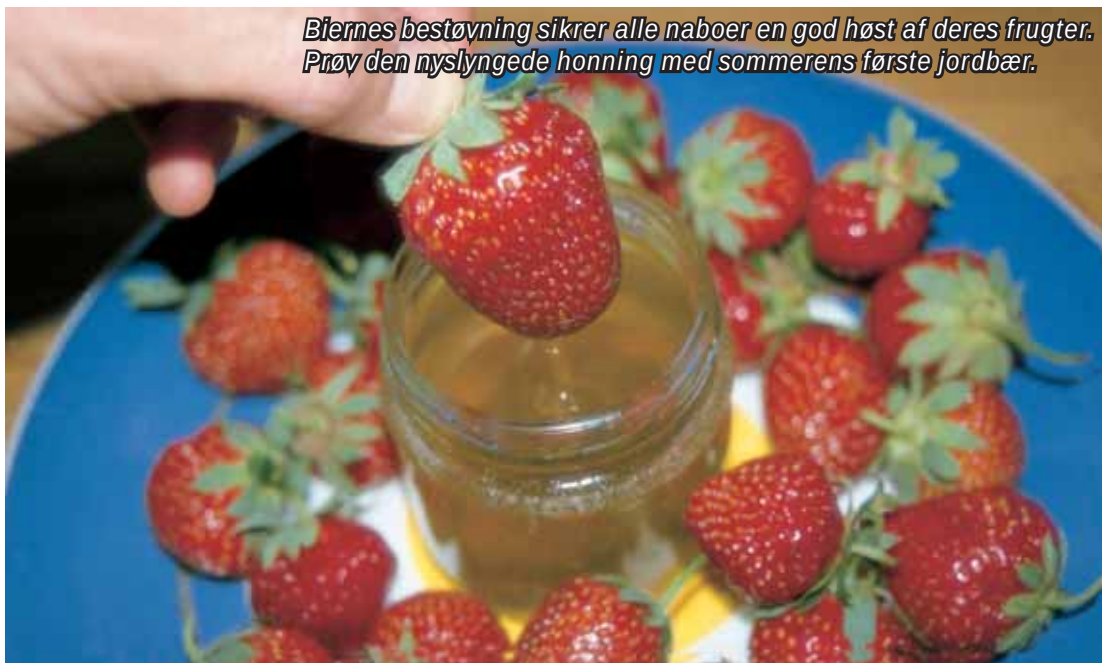
Endelig får du mulighed for at høste din egen honning direkte fra bistadet. Du kan samle pollen og propolis. Det er godt at have i huset til madlavningen, til den dårlige hals og til gaver.

Biavlerne har et aktivt samvær. Danmarks Biavlerforening har 85 lokale biavlerforeninger fordelt over hele landet. De holder møder og kurser i biavl. Mange af dem har en skolebigård, hvor biavlerne mødes jævnligt i sæsonen. Der er gode muligheder for at lære mere.

God takt og tone er at afskærme bierne ved hjælp af et højt hegn, således at bierne presses op i luften og hurtigt spredes.

Biernes bestøvning sikrer alle naboer en god høst af deres frugter. Prøv den nyslyngede honning med sommerens første jordbær.

PROBLEMER?

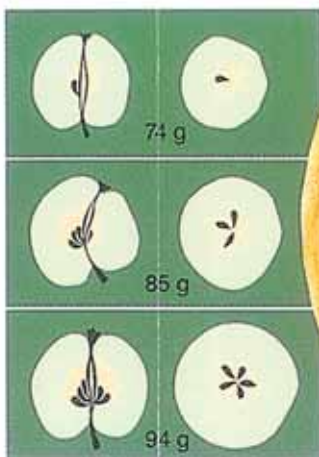
Der kan være problemer med bier i haven. Nogle mennesker er bange for bier, og bierne kan stikke.

Men problemerne kan løses ved at tage hensyn ved indretning af bigården og ved pasningen af bierne. Der er næsten 4.000 biavlere i Danmark. Langt de fleste biavlere har færre end 10 bistader. Mange af dem står i haver rundt i landet, uden at

der er problemer af den grund. I enkelte tilfælde ved naboerne ikke at bierne er der, og de mærker det ikke. Men i langt de fleste tilfælde er biavleren så stolt af sine bier og sin honning, at han fortæller vidt og bredt om sine bier, og naboerne nyder godt af honning direkte fra den lokale biavler, samt glæder sig over den gode bestøvning af frugt og bær.

Ofte oplever mange haveejere, at deres æbletræer ikke giver nogen frugt eller pæn frugt. Det er fordi, der skal bier til at bestøve æblerne. De bærer pollen fra have til have og sikrer, at frugterne bliver fremmedbestøvet og danner en ensartet frugt.

Tegning Johan Lang

Fredelige bier er en forudsætning for at holde bier i haven. Danske biracer er heldigvis meget håndtamme.

Foto: FV

Ved den sidste honningfratagning kan det være en god idé at give et varsel til naboen, da bierne ikke bryder sig om at få taget den sidste honning fra.

BIFAMILIEN

Alle de bier, som findes i et bistade kalder vi bifamilien. Den består normalt af en enkelt dronning, nogle hundrede hanbier, droner, og mange tusinde arbejderbier.

Bierne bor på vokstavler i statet. I vokstavlerne bygger bierne celler, som bruges til ny yngel, andre celler bruges til honninglager.

Dronningen er bifamiliens eneste frugtbare hun. Det er hende, der lægger alle æggene. Flere tusinde pr. døgn i højsæsonen. Ud af æggene kommer en lille larve, som passes og fodres af arbejderbierne.

Larven bliver til en puppe, og ud af puppen kommer en fuldt færdig bi. Normalt en arbejderbi. Men i sommersæsonen kan bierne vælge at lave en ny dronning. Det sker normalt, når der bliver for mange bier i statet, og pladsen bliver for trang. Kort før den nye dronning er færdigudviklet, forlader den gamle dronning bistadet med ca. halvdel af bierne. Det kaldes en bisværme.

Bisværmen flyver ud af statet og sætter sig på

en gren eller lignende, mens de venter på at spejderbier finder et nyt sted til sværmen at bo. Det kan være et tomt bistade eller et hult træ.

Før sværmmingen har dronningen også sørget for at lægge ubefrugtede æg, som udvikles til droner. Den nye dronning flyver kort efter hun er klækket ud af statet, og parrer sig med dronerne. Det sker højt til vejrs og sommetider langt fra statet.

EN BISVÆRM ER IKKE FARLIG

Før bierne forlader statet for at sværme, fylder de maven med honning. Bier, der har fyldt mave, stikker meget sjældent. Ser du en sværm, så glæd dig over det fascinerende syn og ring til den lokale biavler, så kommer han og henter den. Du kan ringe til Danmarks Biavlerforening og få adressen på en sværmhenter. Du kan også slå op på vores hjemmeside (www.biavl.dk) for at finde adressen.

FREDELIGE BIER

Der er stor forskel på biernes gemyt. Da alle bier-

Bier, der stikker, efterlader en brod, da brodden har modhager på. Bienen vil rive sig løs fra sit brodapparat, hvorpå giftsækken også sidder. Her kan man se, at den fortsætter med at pumpe gift. Derfor er det vigtigt, at brodden skræbes af med en negl, ellers vil den pumpe resten af giften ind i huden.

ne i stadet er afkom af dronningen, er det hendes genetiske arv, som afgør hele bifamiliens gemyt. Danske biavlere har gennem mange år fremavlet fredelige bier. Skulle du få en bifamilie, som er uvenlig, så bør du skifte dronningen med en dronning fra en dronningavler, der har fredelige bier. Det løser problemet. Er bierne meget aggressive, kan det blive nødvendigt at flytte bistadet på landet, mens skiftet sker.

BIGÅRDEN

Det kalder vi det sted bistaderne står. Det kan være i et hjørne af haven, der er indrettet til en bigård. For biavlere med mange bier, er det ude på landet hos en landmand, i et hjørne af frugthaven, i skoven eller i en vildtplantning. Det er i alle tilfælde vigtigt, at man indretter en bigård et sted, hvor bierne trives.

Biavleren har ofte et ekstra slør, så du kan komme tæt på og opleve det spændende liv i stadet uden risiko for at blive stukket.

LÆ OG HEGN

Der skal være læ og fred. En hæk, et hegn eller et plankeværk omkring bigården er godt for bierne. I villahaven vil det også medføre, at bierne tvinges i vejret på deres flyvning fra stadet og ud til blomsterne. Derved undgås det, at forbipasserende får bierne i håret eller, at bierne passerer tæt over hovedet af naboerne. Når bierne først er tvunget i vejret i et villakvarter, vil de flyve hen over alle hækkene og først gå ned, når der er blomster eller vand, som de skal hente. Det kan være en fordel, at hegnet er højere ind mod naboerne end ind i egen have. Bierne flyver ofte over hvor gærdet er lavest.

Det kan også være en fordel, at bierne ikke er direkte synlige for forbipasserende. Vi har eksempler på, at børn har kastet sten efter staderne, og derved ophidset bierne, og bierne kan skades.

Der er mange muligheder for at plante biplanter i hegn og skel til gavn for bierne. Det giver også flere sommerfugle og fugle i haven.

Danmarks Biavlerforening har foldere om biplanter. Folderne kan også ses på hjemmesiden: www.biavl.dk.

VAND

Bierne bruger meget vand. I naturen henter de vand i mosehuller, bække og vandpytter. I villakvarteret skal biavleren selv sørge for, at bierne har adgang til vand. Det bedste er en havedam med sphagnum i kanten. Bierne henter gerne vand på fugtigt sphagnum. Men man kan også indrette særlige vandingsanlæg i forbindelse med drivhusets drypvandingsanlæg eller med en speciel drypvandings-ventil på en vandhane. Man kan også sætte en spand med vand i bigården. Med et flydelag af lecasten sikres, at bierne kan samle vand uden at drukne. Men man skal sørge for, at der er vand hele sæsonen. Så undgår man, at bierne finder ind til naboens svømmebasin eller børnenes soppebasin.

HONNINGHØST

Biavleren skal se til sine bier med jævne mellemrum hele sommeren. Før statet åbnes, puster biavleren en smule røg ind af flyvespalten. Det får bierne til at suge honning fra honninglageret. De fylder maven med honning, og bier med fyldt mave er fredelige, så bierne bliver ikke særligt urolige.

Men når honning høstes, kan bierne godt blive noget urolige i tiden lige efter. Biavleren har jo taget hele deres vinterforråd. Selv om biavleren straks erstatter honningen med vinterfoder, så kan bierne være lidt urolige i et døgn tid. Derfor bør biavleren tale med naboerne, inden han tager honning fra, så det ikke medfører gener.

"RENSELSESUDFLUGT"

Bierne overvintrer inde i bistadet. Den første forårsdag skal de alle ud at tømme tarmen for ekskrementer. Det er sket, at bierne har klattet på naboernes vasketøj, der netop var hængt ud samme dag. Så biavleren bør advare naboerne mod at hænge vasketøj ud, den dag bierne tager på "renselsesudflugt". Det kan også ske, når bierne skal ud at tømme sig efter en længere periode med dårligt vejr.

Bierne har siddet inde i bistadet en hel vinter. Det betyder at på årets første gode solskinsdag vil de flyve ud og tømme tarme. Ofte tiltrækkes de af store hvide flader !

HVOR MANGE BISTADER KAN DER VÆRE I EN VILLAHAVE?

Det afhænger helt af forholdene og må vurderes i hvert enkelt tilfælde.

Hvor stor er haven, hvorledes står bierne i forhold til naboerne, hvordan er bigården indrettet, hvad er der af trækkilder?

BIERNE KAN STIKKE

Bierne har en giftbrod, som bruges til forsvar af bistadet og af bien. Kommer man for tæt på statet, kan vagtbierne blive urolige og eventuelt stikke. Derfor har biavleren normalt bislør og handsker på, når han ser til bierne. De fleste biavlere vil gerne fortælle om, hvad der sker i statet, så mange har et ekstra slør til gæster.

Bier har brug for meget vand i løbet af en sæson - derfor er det vigtigt, at man har et vandingsanlæg i sin have.

Bierne stikker også, hvis man uforvarende kommer til at klemme en bi, som sidder i en blomst. Det kan f.eks. være, når man går med bare tæer på en plæne med mange kløverblomster eller mælkebøtter. Men bierne er der kun, når der er blomster. Og der vil være bier i blomsterne selv om bistaderne står 500 meter borte. Antallet af bier afhænger mere af antallet af blomster og ikke så meget af, at naboen har bistader i haven.

Det er ikke bier, som sværmer om bagerbrødet eller syltetøj på bordet på terrassen. Det er gedehamster (hvepse). Har du et hvepsebo, hjælper biavleren normalt gerne med at få det fjernet. Han har slør og handsker, så han kan undgå at blive stukket.

Stik fra bier eller hvepse er ikke farlige for langt

de fleste mennesker. Men såfremt du er allergisk eller bliver stukket i munden, er det alvorligt, og du skal søge læge.

LOVEN

Det er tilladt at have bier i en almindelig villahave. Men bierne må ikke forårsage væsentlige gener for de omkringboende. Det fremgår af bekendtgørelsen om "*miljøregulering af visse aktiviteter*" fra miljøministeriet.

Skulle der være problemer, vil de i langt de fleste tilfælde kunne løses ved at følge de råd, som er givet i denne pjece. Så tal med biavleren om problemet.

Kan de ikke det, kan man klage til kommunen, som ifølge bekendtgørelsen skal vurdere om generne er væsentlige.

Er generne væsentlige, kan kommunen forlange, at biavleren afhjælper generne. Kan han ikke det, kan kommunen i sidste ende forbyde biholdet.

DANMARKS BIAVLERFORENING VIL GERNE YDE RÅD OG VEJLEDNING

Danmarks Biavlerforening vil gerne medvirke til, at der ikke opstår problemer med bier i haverne.

Vi vil gerne rådgive såvel biavlere, folk som følger sig generet eller kommuner, som skal afgøre en klage.

Som regel kan problemerne løses ved en samtale eller eventuelt et møde mellem parterne. Som regel kan generne fjernes og biavleren og naboerne leve fordrageligt side om side, uden at bierne vækker anstød. Vil du vide mere så kontakt Danmarks Biavlerforening.

DANSK

HONNING

AVLET I EGEN BIGÅRD

Danmarks Biavlerforening
 Fulbyvej 15, 4180 Sorø
 Telefon 57 86 54 70, fax 57 86 54 71
 e-mail dansk@biavl.dk
www.biavl.dk

450 g

Opbevares tørt og køligt. Bør ikke udsættes for direkte sollys.
 Sundhedsstyrelsen fraråder at give børn under 1 år honning. Mindst holdbar til: Se datostempel.

Danmarks Biavlerforening har pjecer om biplanter, vejkanter, honning, biavl for begyndere, honning til helse og meget andet.

Vi har kurser og konsulenter. Vi udgiver hver måned Tidsskrift for Biavl med alt nyt inden for biavl og oversigt over møder og kurser.

Vi har endelig en forsikring, som dækker den skade dine bier eventuelt måtte forårsage. Vi arbejder til gavn for biavl i Danmark.

Tekst: Asger Søgaard Jørgensen